

Ds. Arjan van Groos (1962 - 2014)
Tekst: Zondag 24
Middagdienst

Broeders en zusters,

- 1 Votum**
- 2 Zegengroet**
- 3 Zingen : Psalm 108 : 1 en 2**
- 4 Gebed voor de opening van het Woord door het zingen van Gz. 177**
- 5 Schriftlezing : Galaten 3 : 1 - 29**
- 6 Zingen : Psalm 31 : 11 en 13**
- 7 Tekst : Zondag 24**
- 8 Zingen : Psalm 139 : 8 en 11**
- 9 Apostolische Geloofsbelijdenis door het zingen van Gz. 123 : 1,
lezen de art. 2 – 7**
- 10 Zingen Gz. 123 : 5**
- 11 Dankzegging en gebed**
- 12 Offeranden**
- 13 Slotzang : Gezang 137 : 1 en 2**
- 14 Zegen**

Geliefde gemeente van onze Here Jezus Christus, broeders en zusters, groot en klein,

De Heidelbergse Catechismus laat ons vandaag stilstaan bij misschien wel één van de meest verwarrende delen van het geloof in de Heer Jezus Christus. Op zich is de tekst van de Catechismus niet zo moeilijk in Zondag 24. Maar altijd weer geeft de thematiek van deze zondag verwarring. En dat is ook niet vreemd. Want hoe zit het nu precies? Aan de ene kant maakt de Here ons in zijn Woord met grote kracht duidelijk dat we niet door goede werken, maar alleen uit genade gered worden. Onze redding is voor de volle 100% het werk van de Here Christus. Denkt u bijvoorbeeld maar aan wat Paulus aan de Galaten schrijft in hoofdstuk 3 van zijn brief. Laten we dit Woord van de Here er eens bij pakken. In vers 2 vraagt hij: “hebt u de Geest ontvangen door de wet na te leven of door te luisteren en te geloven?” En dan schrijft Paulus: “Bent u werkelijk zo dwaas weer op uw eigen kracht te vertrouwen, en niet langer op de Geest.” Paulus noemt dus mensen die op hun goede werken vertrouwen om daardoor van God vrijspraak voor hun zonden te ontvangen, dwazen. Je bent een dwaas als je zo denkt. En in vers 10 neemt Paulus ieder misverstand weg. Daar zet hij zwart op wit dat iedereen die op de wet vertrouwt, vervloekt is. Als je denkt dat je door te doen wat in de wet van God staat de hemel zult binnen gaan, dan ben je een vervloekte. Waarom? Omdat God zelf heeft gezegd dat ieder mens vervloekt is die niet alles doet wat het boek van de wet bepaalt. En dan zegt Paulus het nog maar een keer in vers 11. Niemand wordt voor God rechtvaardig door de wet. ‘Want,’ zo schrijft Paulus, ‘er staat geschreven: ‘De rechtvaardige zal leven door geloof.’’ Door geloof worden mensen gered van hun zonden. Door het geloof zijn zondaars rechtvaardig voor God. De lijn is dus heel helder en die is ook samengevat in Zondag 23. Alleen door het geloof in Jezus Christus zijn wij rechtvaardig en aangenaam voor God. Door het geloof in Christus ziet God ons aan alsof we nooit zonden hadden gehad of gedaan. En dat niet omdat het zo’n prestatie is in de ogen van God als je gelooft. Het is niet zo dat God ons geloof zo waardevol vindt, dat Hij ons daarom vrijspreekt van het oordeel. Maar geloof is niets meer en niets minder dan de geestelijke hand, waarmee ik aanneem wat de Here Jezus voor mij verdiend heeft.

Toch spreekt de Here heel onbevangen in zijn Woord over dingen die we verdienen. Over beloningen. Bijvoorbeeld in Mattheüs 6:4. Daar staat dat degene die in het verborgene een arme iets geeft, door de Here beloond zal worden. Hetzelfde geldt voor de

mens die in het verborgene bidt. Hij zal door de Vader beloond worden. Paulus heeft het in Filippenzen 4 over een tegoed dat de gemeente op uw hemelse rekening heeft. Terwijl hij in dezelfde brief in hoofdstuk 3 al zijn verdiensten bij het oude vuil heeft gezet. Hij heeft het bestempeld als afval. Overbodig. Ja, erger nog. Het ligt in de weg. Paulus wil het kwijt. Waarom ziet hij het niet als iets wat de Here waardeert en waar de Here hem voor zal belonen? Het is toch gewoon verwarrend?

Geheel in overeenstemming met wat Paulus aan de Galaten leert, belijden we in Zondag 24 dat onze goede werken niet onze gerechtigheid voor God of er een deel van kunnen zijn. Dat woord gerechtigheid is een moeilijk woord. Maar jongens en meisjes, als ik de vraag wat anders stel, dan kunnen jullie ook begrijpen wat er bedoeld wordt. Eigenlijk is de vraag of God zo blij kan zijn met de goede dingen die wij doen, dat Hij tegen ons zegt. Nou, wat toen deed was wel heel stout en verkeerd, maar omdat je nu iets goeds hebt gedaan, ben ik niet meer boos. Kun je met iets goeds iets slechts ongedaan maken? Zoals dat bijvoorbeeld op school wel kan. Als je een vier hebt gehaald voor een reken-toets, dan is dat natuurlijk dik onvoldoende. Dat is niet goed. Maar als je nu de volgende keer een acht haalt, dan sta je plotseling weer een voldoende. Want vier plus acht is twaalf en gedeeld door twee is dat dan precies een zes. Dan sta je weer voldoende. Werkt het nu bij God ook zo. Kun je een 4 ophalen tot zo'n cijfer dat God wel weer blij is? Het antwoord is 'nee'. Want ligt op de school de overgang tussen onvoldoende en voldoende tussen de vijf en de zes. Bij God ligt de overgang tussen onvoldoende en voldoende bij de 9,9. Als het geen 10 is, is het bij God onvoldoende. En omdat je niet hoger kunt halen dan een tien, kun je een 9 nooit meer ophalen. Je zou het kunnen vergelijken met de rechtspraak zoals we die in Nederland wel kennen. Of zoals die ook wel thuis geldt. Stel dat je geld uit de portemonnee van je moeder hebt gestolen, zegt je moeder dan: "Ik heb die portemonnee zo vaak daar liggen en je hebt er nog nooit eerder uit gestolen, dus daarmee vind ik het nu niet erg?". Zou je moeder dat zeggen? Stel dat er een inbreker bij jullie thuis zou komen en die zou de televisie stelen, zou je dan erg onder de indruk komen als hij zegt: "Bij heel veel mensen heb ik nog nooit wat gestolen, waarom doe jij dan zo moeilijk nu ik bij jullie een televisie heb gestolen. Je zou blij moeten zijn dat ik hem bij die andere mensen niet gestolen heb. Zo erg is dat toch niet als ik dan jullie televisie steel? Er zijn mensen die veel duurdere dingen stelen. Of die nog veel ergere dingen doen." Zou je dan zeggen: "Ja, dan is wat jij hebt gedaan ook

niet erg.” Zo werkt het gewoon niet. Dat je niet steelt is niet iets bijzonders, dat is iets wat van alle mensen verwacht wordt. En wie zich niet aan die regel houdt, die moet dan maar gestraft worden. En zo geldt voor dat Hij niets anders van ons vraagt dan dat we gewoon zijn wet doen. Dus als we de wet van de Here hebben overtreden kunnen we dat niet meer goed maken. Het is dus duidelijk dat we niet langs de weg van de goede werken het Koninkrijk van God kunnen binnen gaan. Je komt alleen binnen als je achter Christus aan gaat door de deur van de genade.

Je zou het kunnen vergelijken met een tuin waar iedereen wel naar binnen wil, omdat in die tuin de bron van het eeuwige geluk is. Er is een prachtige ingang, hij heet de ‘poort van de trots’. Daar kun je veel mensen vinden. Mensen die blij zijn met zichzelf. Als je door die poort naar binnen wil, dan moet je een toegangsbewijs kopen. Maar niet met geld. Maar je moet betalen met je goede werken. Maar ieder mens die daar komt, krijgt te horen dat hij onvoldoende goede werken heeft om een kaartje te krijgen. Er is ook nog een andere toegangsdeur. Lang niet zo mooi als die andere. Het wordt het ‘poortje van de nederigheid’ genoemd. En dat is het ook echt. Het poortje is zo laag dat je moet bukken om er door te kunnen. En bij die poort staat iemand die gratis toegangskaartjes uitdeelt. Kaartjes die Hij verdiend heeft. Hij heeft zoveel aan God gegeven, dat Hij kaartjes mag uitdelen. Het enige dat Hij daarvoor vraagt is dat Hij je Heer mag zijn. Dat je zijn eigendom bent en je je toevertrouwt aan zijn liefde en zorg. Het is maar een beeld en het heeft zijn beperkingen, maar het illustreert wel waar het om gaat.

We hebben nu gezien hoe het zit met de goede werken. Dat deze niet onze gerechtigheid voor God of een deel daarvan kunnen zijn.

Maar hoe zit het nu met die beloning? Die beloning uit genade waar de Catechismus over spreekt. Wat natuurlijk een vreemde uitdrukking is. Want een beloning is iets wat je verdient. Genade betekent dat je iets niet hebt verdiend en toch krijgt. Toch is het ook weer niet zo moeilijk te begrijpen, als we nog maar even dat beeld van die tuin met die bron van het eeuwige geluk vasthouden. Want voor die mensen die via het poortje van de nederigheid de tuin in zijn gegaan, stopt het leven niet. Nee, in die tuin begint het leven pas echt. En die Heer blijkt een fantastische Heer te zijn, bij wie je al je moeiten en zorgen mag neerleggen. En in die tuin kun je allerlei dingen doen waarmee je die Heer je dankbaarheid kunt laten zien. Waar je je Heer blij mee kunt maken. En van die werken mag je zeggen dat ze beloond worden door de Here.

We hebben het gehad over Paulus die al zijn verdiensten als afval beschouwt en ze bij het vuilnis zet. Waarom? Omdat hij slechts wil leven van de genade van Christus. Want juist dan ervaart hij de grootheid van de liefde van Christus. Hij wil Christus leren kennen en de kracht van zijn opstanding ervaren, zo schrijft hij in vers 10 van Filippenzen 3. Al de goede werken die hij onder zijn armen wil houden, houden Christus slechts op afstand. En door die afstand is hij niet in staat om de volheid van Christus liefde te leren kennen. Want wie God maar lastig blijft vallen met zijn goede werken, die wil God in zijn macht krijgen. Die wil recht laten gelden bij God. Maar wie rechten wil laten gelden, gelooft niet in de liefde. Als een man in het huwelijk staat op zijn vermeende rechten gaat staan, dan krijgt hij misschien wel zijn zin, maar doodt hij de liefde van zijn vrouw. Hij krijgt dan misschien wel zijn zin, maar hij is het kostbaarste kwijt geraakt: de liefde van zijn vrouw. Wij moeten ons gewoon in zijn liefdevolle armen laten vallen en ons aan Hem toevertrouwen. Dat is wat Paulus wil.

Maar als we in Christus in het tuin van de genade en liefde van God wonen, dan wil de Here onze goede werken ook nog eens belonen. Dan kunnen we schatten in de hemel verzamelen. Dat kan het tegoed op onze rekening oplopen. De Here laat ons zo weten dat Hij oog heeft voor onze offers van dankbaarheid. Maar deze werken van dankbaarheid hebben geen waarde bij het loket bij de poort van de trots. Daar zijn ze niets waard. En onwillekeurig willen christenen diep van binnen toch hun goede werken - want zo mogen we goede daden, die we voor de Here doen rustig noemen – meenemen naar het loket van de poort van de trots meenemen. Misschien zelfs zonder dat we ons daar bewust van zijn. Doordat we onze levens vergelijken met die van een ander en dan de conclusie trekken dat wij het toch beter doen, en dat we dan toch wel naar de hemel mogen. Nee, er is maar één manier om binnen te gaan in het Koninkrijk van de hemel. Door ons geloof en vertrouwen te stellen op Jezus Christus. Door te aanvaarden dat we alleen door zijn dood en lijden vergeving ontvangen van onze zonden. Door te leven van Gods genade.

Tot slot zullen we nog kort stilstaan bij de laatste vraag van Zondag 24. Of deze leer de mensen niet zorgeloos en goddeloos maakt? Deze vraag is een vraag die gemakkelijk in mensen kan opkomen. Maar tegelijk is het toch ook een bijna ongeestelijke vraag. Want blijkbaar willen mensen door de leer dat je toch zelf ook iets moet doen voor je redding van mensen brave burgers van Gods Koninkrijk maken. Maar wie deze weg op wil, is

feitelijk bezig Christus van zijn eer en zijn geluk te beroven. Want het is zijn eer dat Hij zondaars redt. Het is zijn eer om ons van pure genade te leven. En het is zijn vreugde als wij ieder idee van verdienste opgeven en ons gelovig aan zijn liefde overgeven. De Catechismus heeft gelijk als hij zegt dat het niet anders kan of ieder die door waar geloof in Christus is ingeplant, vruchten van dankbaarheid voortbrengt. De Catechismus werkt dat verder niet uit, maar het is goed daar toch wat uitleg bij te geven. Waarom kan het niet anders? Het lijkt er toch soms wel op dat het anders kan. Want er zijn toch christenen die helemaal geen vruchten van dankbaarheid lijken voort te brengen. Toch is het waar wat we in de catechismus belijden. Laat ik twee redenen noemen waarom het niet anders kan.

De eerste reden heeft te maken met de aard van het geloof. Er wordt hier in antwoord 64 gesproken over waar geloof. Waar geloof komt van de Heilige Geest. Als we waar geloof hebben, dan werkt de Heilige Geest in ons. En als de Heilige Geest in ons werkt, dan vindt er ook vernieuwing van ons leven plaats. Dan groeit in ons het verlangen om de Here te dienen en vruchten van dankbaarheid voort te brengen.

De tweede reden kunnen we verbinden aan het woord 'ingeplant'. Wie mochten ook al weer naar binnen door het poortje van de vernedering? De mensen die hun leven op de kaart van Jezus Christus zetten. Mensen die een persoonlijke band met Jezus Christus aangaan. Als we een persoonlijke band met Christus hebben. Als we Christus liefhebben, dan kan het toch niet anders dan dat we willen doen wat Hij wil. Dan willen Hem blij maken door vruchten van het nieuwe leven te dragen. Wie zegt van zijn vrouw te houden maar haar toch telkens in onverschilligheid op haar ziel trapt is een leugenaar.

Juist de levende band met Christus door de Heilige Geest is de enige manier waarop we vruchten van dankbaarheid kunnen dragen. De weg van de verdienste levert geen vruchten van liefde op, maar vruchten van berekening. En dat doodt juist de liefde. De weg van het eeuwige leven is niet de weg van de verdienste maar de weg van de genade. De weg van het nieuwe leven is niet de weg van de verdienste, maar de weg van de liefde. Laten we dus wegblijven van de weg van de verdienste en bij de poort van de trots. En laten we de weg van de genade bewandelen en met Christus door de poort van de nederigheid binnengaan om samen met Christus in liefde te wandelen door de tuin van het eeuwige leven. Dat is de weg die de Here Jezus voor ons gebaand heeft. Dat is de weg die de Heilige Geest ons wijst.

Amen